

Kadın Eserleri
Kütüphanesi ve
Bilgi Merkezi
Vakfı

ÖZEL ARŞİVLER KOLEKSİYONU

*Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı- Özel Arşivler Koleksiyonu/Süreyya AĞaoğlu Özel Arşivi

Süreyya AĞAOĞLU
(1903-1989)

Avukat, Siyasetçi, Aktivist

SÜREYYA AĞAOĞLU ARŞİVİ

© Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı. Tüm hakları saklıdır.

ARŞİV ÖZETİ

Arşiv Mekânı

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı – Özel Arşivler Bölümü / İstanbul Türkiye

Arşivin Yaratıcısı

Süreyya Ağaoğlu

Arşivin Adı

Süreyya Ağaoğlu Özel Arşivi

Bağışlama Tarihi

15 Ekim 1997

Arşivin Kapsadığı Dönem

1898 – 1992

Arşivin Uzunluğu

8,5 m raf uzunluğu

Arşivin Bağışlanması/Sağlanması

Mete Taşkiran tarafından 15 Ekim 1997'de bağışlandı.

Süreyya Ağaoğlu Oto/Biyografisi

Süreyya Ağaoğlu ilk avukat olarak bilinse de, bazı kaynaklarda Güzide Lütfü Hanımın adı ilk kadın avukat olarak geçmektedir. 1902 doğumlu Güzide Lütfü 1926'da, İstanbul Darülfünunu Hukuk Fakültesi'nden "aliyyül âlâ", yani pekiyi derecesiyle mezun oldu. Talebelik yıllarında Bezm-i Âlem, İstanbul, Kandilli ve Erenköy Kız Liseleri'nde Fransızca öğretmenliği yaptı. Stajdan sonra, o dönemde kadınlara açılan avukatlığı seçerek 1928'de 1127 sicil numarasıyla İstanbul Barosu'na kaydoldu. Güzide Lütfü ve arkadaşlarını Bedia Sıddık (sicil no 1130), Ayşe Nigâr Şevki, Şükûfe Ziya, İclal Asım, Jülide Çelebi, Beraat Zeki ve Süreyya Ağaoğlu (sicil no 1379) izledi. Süreyya Ağaoğlu Özel Arşivi, kadın merkezli arşivciliğin en gelişmiş örneklerinden biridir. Hayat boyu biriktirdiği bütün evraklar bu arşivde mevcuttur. Parlak bir hukukçu ve kadın hakları savunucusu olan Süreyya Ağaoğlu, 1903'te Azerbaycan'da doğdu; küçük yaşta ailesi Türkiye'ye göç etti. Babası tanınmış düşünür, yazar, gazeteci, siyaset adamı Profesör Ahmet Ağaoğlu (Agayef), annesi Azerbaycanlı Sitare Hanım'dı. Süreyya Ağaoğlu, eğitimci, yazar, milletvekili Tezer (Ağaoğlu) Taşkiran'ın; elektrik yüksek mühendisi, işadamı Abdurrahman Ağaoğlu'nun; siyasetçi, edebiyatçı, hukukçu Samet Ağaoğlu'nun ve tıp doktoru Gültekin Ağaoğlu'nun ablalarıydı. Kurtuluş savaşı öncesi ve sonrasında, babaları Ahmet Ağaoğlu'nun katılımı, görevi, ideolojisi ve saygınlığıyla Süreyya Hanım'ın çocukluğu ve gençliği Türk Ocağı Aydınları ve Atatürk'ün yakın dostlarından oluşan bir çevrede geçti. İstanbul Kız Lisesi'nden (1921) mezun olduktan sonra arkadaşları Melahat (Tüzel) Ruacan ve Bedia Onar'la birlikte, fakültenin kız öğrencilere açılmasında öncülük rol oynadı ve ilk başvuru yapan kadınlardan biri olarak, İstanbul Hukuk Fakültesi'nden (1924) mezun oldu. Ankara'da Şura-yı Devlet Tazminat Dairesi'nde çalıştıktan sonra 1928'de serbest avukatlık ruhsatı aldı. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ile

Türkiye arasındaki ticari ilişkilerle ilgilenen Neft Sendikası'nda çalıştı. Hayatının sonuna kadar avukatlık yaptı; Uluslararası Barolar Birliği yönetim kurulunda bulundu, Uluslararası Hukukçu Kadınlar Derneği'nin başkan yardımcısı olarak görev aldı, daha sonra ise bu derneğin başkanlığına getirildi. Çocuk Dostları Derneği'ni ve Ahmet Emin Yalman'la birlikte Hür Fikirleri Yayıma Cemiyeti'ni kuran Süreyya Hanım, Üniversiteli Kadınlar Derneği ve Türk Hukukçu Kadınlar Derneği'nin de kurucuları arasında yer aldı. İngilizce ve Fransızcasıyla sayısız uluslararası konferansta Türkiye'yi temsil etti. 29 Aralık 1989 tarihinde vefat eden Süreyya Hanım'ın, Türkiye'de Adli Müzakereat adlı İngilizce inceleme eseri, Londra'da Gördüklerim, Bir Ömür Böyle Geçti adlı kitapları, muhtelif hukuki tebliğleri ve makaleleri vardır.

**Kaynak : Eşitsiz Kız Kardeşlik Uluslararası ve Ortadoğu Kadın Hareketleri, 1935 Kongresi ve Türk Kadın Birliği, Aslı Davaz, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, s. 457-459*

Arşiv Özeti

Arşivde fotoğraflar, mektuplar, pasaport, kimlik – seçmen - üye kartları, davetiyeler, eğitim hayatına dair belgeler; Uluslararası Kadın Hukukçular Federasyonu, Çocuk Dostları Derneği gibi sivil toplum kuruluşlarına ait belgeler; katılmış olduğu konferans ve sempozyumlara ait belgeler; Osmanlıca ve Fransızca yazışmalar; Osmanlı Türkçesi ile yazılmış kitaplar, bültenler, akademik makaleler, gazete ve dergi yazıları, müsvedde ve notlar; hakkında çıkan yazılar, siyasi hayatı ve Şura-yı Devlet'teki görevine dair belgeler; avukatlığı sürecinde toplamış olduğu işyeri ve muhasebe evrakları ile vefatı sonrası çıkmış olan yazılar, yer almaktadır.

Kimlik Numarası

10001

Dili

Türkçe, Osmanlı Türkçesi, Azerice, İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca, İsveççe, Tacikçe, Rusça, Çekçe

Özel Arşivin Kapsamı ve İçeriği

Süreyya Ağaoğlu Özel Arşivi'nde, özel hayatına dair belgeler ve çok sayıda fotoğraf bulunmaktadır. Arşivin en önemli bölümlerinden birini mektuplar oluşturmaktadır. Özellikle babası Ahmet Ağaoğlu, kardeşleri Tezer Taşkiran, Abdurrahman Ağaoğlu, Samet Ağaoğlu, Gültekin Ağaoğlu ve halası Humay Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar ile aynı kişilerin kendisine yazdığı mektuplar ve aile fertlerinin birbirlerine yazdığı mektuplar bulunmaktadır. Yanı sıra annesi, babası ve kardeşlerine ait belgeler, eğitim hayatına ait belgeler ve meslek hayatı boyunca biriktirdiği işyeri muhasebe evrakları, avukatlık yaptığı dönemdeki dosyaları ve Şura-yı Devlet'teki görevi ile ilgili evrakları içermektedir.

Katalog Bilgisi

Süreyya Ağaoğlu Arşivi, Prof. Dr. Bekir Kemal Ataman danışmanlığında; Yusuf Altan Altınok, Mehmet Sadık Kişi, İlnur Şener tarafından kataloglandı.

Avukat Süreyya Ağaoğlu "Bir Ömür Böyle Geçti" Arşiv Kataloğu 1898 – 1992, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2010 (Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı Yayınları: 36 Özel Arşivler Dizisi No: 1)

Anahtar Kelimeler

Süreyya Ağaoğlu, Ahmet Ağaoğlu (Agayef), Abdurrahman Ağaoğlu, Avukat Fani Motola, Gültekin Ağaoğlu, Humay Ağaoğlu, Neriman Ağaoğlu, Samet Ağaoğlu Tezer Taşkiran, Werner Taschenbreker, Aile fotoğrafları, mektuplar, Çocuk Dostları Derneği, Himaye-i Etfal Cemiyeti, Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti, İstanbul Barosu, Uluslararası Barolar Birliği, Uluslararası Kadın Hukukçular Federasyonu, Türk Hukukçu Kadınlar Derneği, Türk Kadınlar Birliği, Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği, Yardım Sevenler Cemiyeti, Yeni Türkiye Partisi, UNESCO Türkiye Milli Komitesi, Şurayı Devlet Tazminat Dairesi, 27 Mayıs 1960 İhtilali, Yassıada davası.

Fonun Kullanımı

Fonun üzerinde herhangi bir kısıtlama yoktur.

Tasnif şeması

A Aile Hayatı / Özel Hayatı

- 02 Özel Belgeler (Günlük, pasaport, vb. ile hobileri ve çalışmalarını dışında kalan biriktirdikleri)*
- 03 Fotoğraflar (Ayırt edilebilen durumlarda diğer konularla ilgili fotoğraflar ilgili oldukları başlık altında verilmiştir.)*
 - 03.1 Özel hayatına ait fotoğraflar*
 - 03.2 Arkadaşları ve yakınlarından gelen fotoğraflar*
 - 03.3 Aile fotoğrafları*
 - 03.4 Tanımsız fotoğraflar*
- 04. Kime ait olduğu anlaşılamayan çeşitli belgeler*
- 10 Mektuplar*
 - 11. Ailesine yazdığı mektuplar.*
 - 11.1 Babası Ahmet Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar*
 - 11.3 Kardeşi Tezer Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar*
 - 11.4 Kardeşi Abdurrahman Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar*
 - 11.5 Kardeşi Samet Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar*
 - 11.6 Kardeşi Gültekin Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar*
 - 11.7 Halası Humay Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar*
 - 12. Ailesinden gelen mektuplar*
 - 12.1 Babası Ahmet Ağaoğlu'ndan gelen mektuplar*
 - 12.2 Annesi Sitare Ağaoğlu'ndan gelen mektuplar*
 - 12.3 Kardeşi Tezer Hanım'dan gelen mektuplar*
 - 12.4 Kardeşi Abdurrahman Ağaoğlu'ndan gelen mektuplar*
 - 12.5 Kardeşi Samet Ağaoğlu'ndan gelen mektuplar*
 - 12.7 Halası Humay Ağaoğlu'ndan gelen mektuplar*
 - 12.9 Diğer aile fertlerinden gelen mektuplar*

14. Arkadaşlarından gelen mektuplar

14.1 Bedia Hanım'dan gelen mektuplar

14.2 Abdülhak Kemal'den gelen mektuplar

14.3 Ahmet Ziyaeddin'den gelen mektuplar

14.4 Mükerrerem Hanım'dan gelen mektuplar

14.5 İbrahim Sunuhi'den gelen mektuplar

14.6 Peter Dervent'den gelen mektuplar

14.9 Diğer arkadaşlarından gelen mektuplar

15. Diğer yazdığı mektuplar

16. Diğer gelen mektuplar

17. Aile fertlerinin birbirlerine yazdığı mektuplar

17.1 Babası Ahmet Ağaoğlu'nun, kardeşi Abdurrahman Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar

17.2 Kardeşi Abdurrahman Ağaoğlu'nun, babası Ahmet Ağaoğlu'na yazdığı mektuplar

17.3 Kardeşi Abdurrahman Ağaoğlu'nun ailesine yazdığı mektuplar

17.9 Aile fertlerinin birbirlerine yazdığı diğer mektuplar

19. Gönderen ve gönderilenin tanınmadığı mektuplar

20. Aile fertlerine ait şahsi belgeler

20.1 Babası Ahmet Ağaoğlu'na ait şahsi belgeler

20.2 Annesi Sitare Ağaoğlu'na ait şahsi belgeler

20.4 Kardeşi Abdurrahman Ağaoğlu'na ait şahsi belgeler

20.5 Kardeşi Samet Ağaoğlu'na ait şahsi belgeler

20.5.1 27 Mayıs 1960 İhtilali dönemine ait belgeler

20.5.2 Kardeşi Samet Ağaoğlu'nun vefatı ile ilgili belgeler (taziye mektubu, ilanı vs.)

20.5.3 Samet bey'in eşi, yengesi Neriman Ağaoğlu'nun vefatı ile ilgili belgeler

20.6 Kardeşi Gültekin Ağaoğlu'na ait şahsi belgeler

20.7 Halası Humay Hanım'a ait şahsi belgeler (Eşi Rıza Bey ve çocuklarına ait belgeler dâhil)

20.9 Diğer aile fertlerine ait şahsi belgeler

B Eğitim Hayatı (Şahsi)

01 İlkokul

02 Ortaokul

03 Lise

04 Üniversite

C İlişkili olduğu Sivil Toplum Kuruluşları / Toplumsal Hareketler

01. Uluslararası Kadın Hukukçular Federasyonu - FİDA

02. Çocuk Dostları Derneği (Bu dernek daha sonra Süreyya Ağaoğlu adını aldı)

D Hobileri, Merakları, Gezileri

Hobileri, Merakları, Gezileri

E Eserleri

Eserleri – Kitaplar

Eserleri – Akademik Makaleler

Eserleri – Gazete ve Dergi Yazıları

Eserleri – Müsvedde ve Notları

Konferans, Sempozyum, vb.

Hakkında çıkanlar

Topladıkları

Siyasi Hayatı

Meslek Hayatı – Şurayı Devlet'teki Görevi

Meslek Hayatı – Avukatlığı

Meslek Hayatı – İş Yeri ve Muhasebe Evrakı

F. Vefatından Sonra Hakkında Çıkanlar/Yazılanlar (Taziye İlanları, Anma Toplantıları vs.)